

Cod întrebare:	MMP_90	Nr. înreg. MMP	Nr. 161442/DM/01.04.2011
Nume	UNIUNEA ARHITECTILOR DIN ROMANIA		

Contestatie si Raspuns

*STIMATĂ DOAMNĂ DIRECTOR,
Prin prezenta, Uniunea Arhitecților din România își exprimă poziția față de consultarea publică realizată de MMP privind "Obiectivul minier Roșia Montană", proiect realizat de către RMGC și față de proiectul în cauză.*

Poziția față de prezenta consultare publică

Avînd în vedere schimbările intervenite în legislația din domeniu și în proiectul minier propriu-zis (inclusiv documentele ce stau la baza acestuia, de exemplu Certificatul de Urbanism), este necesară redeclanșarea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului.

SC Roșia Montană Gold Corporation SA a depus certificatul de urbanism nr. 87/2010 în data de 03.05.2010.

În luna iunie 2010, Ministerul Mediului și Pădurilor a transmis membrilor Comisiei de Analiză Tehnică la nivel central, documentele depuse de SC RMGC SA, în vederea emiterii unui punct de vedere, în contextul modificării legislației din domeniul protecției mediului în perioada 2006-2010.

Pentru a facilita aducerea la zi, experții au întocmit, cu privire la fiecare capitol din Raportul EIM, note explicative, care prezintă atât evoluția cadrului legislativ, sub cele mai importante aspecte, cât și opinia experților cu privire la impactul acestor modificări asupra concluziilor cuprinse în Raportul EIM. Pentru întocmirea acestor note explicative, experții au analizat atât modificările intervenite cu privire la cadrul legislativ aplicabil Proiectului, cât și informațiile cuprinse în acele studii de monitorizare a factorilor de mediu ce au fost întocmite după 2006 la solicitarea RMGC, conform obligațiilor asumate și reflectate în Raportul EIM.

Experții au considerat că opiniile prezentate în cuprinsul Raportului EIM și-au păstrat actualitatea, verificându-se și în contextul noului cadru legislativ. Astfel, cum rezultă și din aducerea la zi a informațiilor din Raportul EIM prin notele explicative anexate, modificarea cadrului legislativ nu a produs un impact major asupra concluziilor Raportului EIM deoarece, la data întocmirii studiilor ce au stat la baza Raportului, au fost avute în vedere atât prevederile relevante adoptate la nivel european (chiar dacă aceste documente nu fuseseră încă transpuse în legislația națională), cât și cele mai bune practici și standarde aplicabile în domeniu. De asemenea, așa cum rezultă din rapoartele de monitorizare ce au continuat să fie întocmite de către RMGC conform obligațiilor asumate și prezentate în Raportul EIM, factorii de mediu din zona de impact a Proiectului nu au suferit modificări semnificative care să conducă la o schimbare a concluziilor inițiale.

Comisia de Analiză Tehnică la nivel central s-a întrunit în data de 22 septembrie 2010 pentru a discuta punctele de vedere transmise de membrii CAT și a solicitat aducerea la zi a documentației care a facut obiectul discuției, atât ca formă cât și în conținut, în funcție de modificările legislației specifice care au fost operate în perioada 2006-2010.

SC Roșia Montană Gold Corporation SA în 26.10.2010 a înaintat completări la documentația inițială, conform solicitării ministerului, documente care au fost publicate atât pe pagina de internet a companiei cat si pe cea a Ministerului Mediului și Pădurilor.

Nu am identificat prevederi legislative care să fundamenteze în cadrul procedurii o derulare a acesteia ca cea din cazul evaluării proiectului RMGC din Roșia Montană. Nu negăm importanța existenței oricăror consultări ale publicului interesat privind proiectul, organizate de MMP, însă dorim să subliniem faptul că cele realizate în

afara procedurii instituite legal privind evaluarea trebuie privite ca atare.

Considerăm că prezenta consultare publică nu a fost suficient de mediatizată. Opinăm că, dat fiind impactul semnificativ al proiectului, anunțul de pe pagina web a MMP privind consultarea trebuia să beneficieze de un tratament special. Nu există un anunț privind consultarea pe adresa web a RMGC. Observăm și faptul că nu au existat dezbateri cu public.

Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiectul Roșia Montana a fost supus dezbaterilor publice în perioada 24.07.2006 - 25.08.2006, în 14 localități diferite, pe teritoriul României (Roșia Montană, Abrud, Câmpeni, Alba Iulia, Zlatna, Brad, Cluj-Napoca, Turda, Bistra, Baia de Arieș, Lupșa, București, Deva, Arad).

De asemenea, au avut loc dezbateri publice în Ungaria la Szeged și Budapesta, ca urmare a participării Ungariei la procedura de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiectul Roșia Montană, în context transfrontier.

Ulterior depunerii actualizărilor documentației de către RMGC, pentru a asigura transparența acestei analize, în paralel cu analiza documentației în cadrul Comisiei de Analiză Tehnică, Ministerul Mediului și Pădurilor a pus la dispoziția publicului interesat documentația depusă de către SC RMGC SA, acordând un termen de 2 luni pentru formularea unor observații/comentarii referitoare la documentația depusă, de către cei interesați.

Legislația în vigoare privind evaluarea impactului proiectelor asupra mediului conține o serie de principii și garanții care asigură participarea activă a publicului în luarea deciziilor de aprobare a proiectelor cu impact asupra mediului. Astfel, Ordinul Ministrului Apelor și Protecției Mediului nr. 860/2002 (act normativ care reglementează procedura de autorizare a proiectului minier Roșia Montană) prevede că Raportul EIM este supus unei dezbateri publice, în timpul căreia oricine face parte din publicul interesat își poate exprima opinia vis a vis de proiect și poate adresa întrebări cu privire la acesta. Același act normativ dispune că „*titularul proiectului [...] oferă răspunsuri fundamentate la propunerile justificate ale publicului, primite în formă scrisă, înaintea dezbaterii respective*”. Nu în ultimul rând, autoritatea competentă ia decizia privind autorizarea proiectului inclusiv pe baza rezultatelor dezbaterii publice (art. 45 din Procedura de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu aprobată prin Ordinul nr. 860/2002).

Așa cum rezultă din aceste texte legale, publicul interesat are un rol extrem de important în procesul de evaluare a impactului proiectului asupra mediului.

Datele puse la dispoziția publicului în cadrul consultării sînt incomplete și pot duce la concluzii false. Pe paginile web ale MMP și RMGC nu se găsesc fișierele ce alcătuiau Raportul de Evaluare a Impactului asupra Mediului din 2006. Menționăm că respectivele fișiere nu pot fi găsite nici pe alte pagini web. MMP prezintă în dezbateri doar documentele depuse de către RMGC în 2010 de completare și modificare a REIM din 2006 și cîteva documente legate de dezbaterile din 2006 (scurte prezentări ale proiectului, răspunsuri la comentariile publicului interesat ș.a.), în aceste condiții, o imagine globală asupra proiectului pentru publicul ce nu deține REIM inițial este imposibilă.

Intreg studiul de evaluare a impactului asupra mediului este publicat pe pagina de internet a companiei la adresa <http://www.rmgc.ro/proiectul-rosia-montana/mediu/evaluarea-impactului-asupra-mediului-la-rosia-montana.html>

De asemenea, acesta se regăsește și pe pagina de internet a Ministerului Mediului și Pădurilor la adresa http://www.mmediu.ro/protectia_mediului/rosia_montana/rosia_montana2.htm

Poziția față de proiectul RMGC "Obiectivul minier Roșia Montană"

Analizând completările și modificările aduse documentației inițiale, UAR își păstrează poziția față de proiectul minier exprimată cel mai recent public prin comunicatul de presă din 30.11.2010 aprobată de Senatul Uniunii Arhitecților din România în ședința din 26 noiembrie 2010. Avînd în vedere faptul că în urma aplicării proiectului va dispărea un tezaur peisagistic natural și cultural de excepție, incluzînd resursele necesare pentru o evoluție durabilă {dincolo de perioada de exploatare din proiectul RMGC) a zonei UAR se opune exploatării miniere în forma supusă dezbaterii.

Reamintim faptul că potrivit Legii 258/2006, art. 2 "emiterea acordului de mediu se face numai după emiterea avizului Ministerului Culturii", și că un astfel de aviz nu există (procedura de acordare a avizului fiind departe de a se fi încheiat, Comisia Națională de Arheologie neexprimînd un punct de vedere).

Măsurile de protecție prevăzute a fi luate de RMGC cu privire la monumentele istorice aflate în zona Proiectului vor fi aplicate cu respectarea noilor dispoziții legale, pe baza avizelor emise de autoritățile competente la data la care se va solicita emiterea autorizațiilor de executare a lucrărilor de restaurare și conservare respective.

Așa cum am arătat în Capitolul 4.9 Condițiile culturale și etnice, patrimoniul cultural din Raportul, precum și în Planurile de Management, parte a EIM ținînd cont de situația actuală a stării de conservare a vestigiilor arheologice, de rezultatele cercetărilor din anii 2000-2007, într-o abordare de ansamblu a posibilității de utilizare a resurselor de patrimoniu arheologic în vederea unei dezvoltări a potențialului turistic, s-a luat hotărârea realizării **unui muzeu al mineritului** cuprinzînd:

- expoziția documentară axată pe trei teme majore: geologie, arheologie și istorie-etnografie,
- expoziția în aer liber cuprinzînd elemente de etnografie și patrimoniu industrial,
- expoziția subterană cuprinzînd galeria Cătălina Monulești (care păstrează urme de exploatare din toate epocile istorice de la cea antică pînă în perioada contemporană), completată și de replici ale celor mai importante structuri miniere antice identificate în alte masive din zona Roșia Montană)
- conservarea *in situ* a unor vestigii arheologice și integrarea lor într-un circuit de turism cultural

Astfel toate aceste valori de patrimoniu arheologic se pot adăuga celor existente deja în cadrul actualului Muzeu al Mineritului din incinta fostei exploatări RoșiaMin. RMGC va iniția consultări cu RoșiaMin, proprietarii muzeului existent, și cu Ministerul Culturii și Patrimoniului Național pentru a fi permisă relocarea bunurilor de patrimoniu mobil din muzeu într-o altă locație. Membrii unui colectiv pentru patrimoniu cultural se vor ocupa de transferarea și depozitarea acestor obiecte, în urma deciziilor cu privire la un amplasament adecvat pentru reconstrucție, conservare și valorificare publică. Fondurile pentru realizarea unui nou Muzeu al Mineritului și pentru conservarea *in situ* a unor vestigii arheologice și integrarea lor într-un circuit de turism cultural vor fi puse la dispoziție de către RMGC, în contextul implementării proiectului minier Roșia Montană. Pentru detalii, a se vedea Raportul EIM– vol. 32, p. 75-76, 78-79.

Pe de altă parte trebuie amintită zona protejată a Roșiei Montane. Aceasta va avea, conform planului urbanistic zonal aflat în curs de avizare, o suprafață de peste 137 ha și va cuprinde 35 de monumente istorice și alte valori de arhitectură din cadrul acestei localități (restaurate și puse în valoare), aici urmînd a fi organizat un modern muzeu al mineritului cu expoziții de geologie, arheologie, etnografie (cu o secție în aer liber), patrimoniu industrial și o importantă componentă subterană localizată în jurul galeriei Cătălina Monulești. În această parte a localității RMGC va urmări să promoveze dezvoltarea

turismului tradițional (pensiuni, mici localuri, case de vacanță, locuințe pentru angajați). În zona estică și sud-estică a centrului vechi se află tăurile istorice: Tăul Mare, Tăul Brazi și Tăul Anghel. În această zonă se poate dezvolta un turism modern, de agrement. Trebuie precizat că niciuna dintre casele monument istoric din cuprinsul Proiectului propus de către RMGC nu va fi afectată în mod negativ, respectiv toate cele 41 de clădiri monument istoric vor fi incluse într-un amplu program de reabilitare și restaurare (a se vedea Raportul EIM - vol. 33, respectiv Planul M – Plan de Management al Patrimoniului Cultural, partea II-a – Plan de Management pentru monumente istorice și zonele protejate din Roșia Montană, p. 74-91). Acest program este absolut necesar, dacă se dorește ca aceste case - indiferent de punerea în practică sau nu a Proiectului - să nu dispară în totalitate, dată fiind starea avansată de degradare în care se află în prezent. Este de menționat și faptul că zona protejată Centrul Istoric al comunei Roșia Montană face obiectul de studiu al planului de urbanism de tip PUZ-CP cu titlul "Zona Istorică Centrală Rosia Montana, Plan Urbanistic Zonal, Zona Construită Protejată" elaborat din inițiativa Consiliului Local al comunei Rosia Montana. În baza recomandărilor avizelor emise de Comisia Națională a Monumentelor Istorice zona protejată propusă a fost marită de la 53 hectare la peste 130 de hectare (asigurându-se astfel și zona de protecție a zonei protejate) și cuprinde 317 case, din care treizeci și cinci clasate monument istoric, trei biserici, precum și intrarea în galeria de mină Catalina-Monulești clasată drept monument istoric.

Pentru informații de sinteză asupra istoricului cercetărilor și al principalelor descoperiri legate de galeriile istorice de la Roșia Montană, precum și pentru a cunoaște concluziile specialiștilor în această chestiune, dar și evaluările făcute pentru realizarea unui traseu turistic dedicat structurilor miniere istorice din masivul Cărnic sau opiniile formulate în anul 2004 de către Edward O'Hara, raportor pe probleme de patrimoniu al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, vă rugăm să consultați anexele intitulate „Informații cu privire la patrimoniul cultural al Roșiei Montane și gestionarea acestuia” și „Evaluarea costurilor lucrărilor de amenajare a rețelelor miniere istorice din masivul Cărnic”, precum și versiunea în limba română a raportului O'Hara. Informații de detaliu asupra problematicei complexe a studiului lucrărilor miniere vechi de la Roșia Montană, a rezultatelor acestor cercetări și a perspectivelor de punere a lor în valoare sunt disponibile în Studiul de impact asupra mediului pentru proiectul Roșia Montană, vol. 6 – Studiu de condiții inițiale, p. 26, 32-53, 79-105.

Ținând cont de importanța patrimoniului cultural de la Roșia Montană și de prevederile legale în vigoare, S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. a alocat în perioada 2001-2010 un buget pentru cercetarea și conservarea patrimoniului cultural de peste 11 milioane USD. Mai mult decât atât, ținând cont de rezultatele cercetărilor, de opiniile specialiștilor și deciziile autorităților competente, bugetul prevăzut de către RMGC pentru cercetarea, conservarea și restaurarea patrimoniului cultural al Roșiei Montane în viitorii ani, în condițiile implementării proiectului minier, este de 25 de milioane de dolari, așa cum a fost făcut public în cuprinsul Raportului EIM (a se vedea vol. 32, Plan de management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, p. 78-79) și a fost suplimentat la peste 70 milioane de dolari, din cauza întârzierilor intervenite în procedura de evaluare și a realităților identificate în ultimii ani.

Astfel, se are în vedere continuarea cercetărilor în zona Orlea, crearea unui **Muzeu modern al Mineritului** cu expoziții de **geologie, arheologie, patrimoniu industrial și etnografic**, precum și amenajarea accesului turistic în galeria **Cătălina-Monulești** și la monumentul de la **Tăul Găuri**, cât și **conservarea și restaurarea celor 41 de clădiri monument istoric și a zonei protejate Centrul Istoric Roșia Montană**, precum și **reamenajarea, conservarea și reabilitarea clădirilor vernaculare din Centrul istoric al Rosiei Montane**.

Referințe:

[1] - Textul convenției este disponibil la adresa

web <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=143&CM=8&DF=7/6/2006&CL=ENG>

Pentru o detaliere a măsurilor care se vor lua, în contextul implementării proiectului minier, a se consulta Planurile de Management cultural, parte din EIA, care se găsesc pe site-ul oficial al RMGC.

Astfel, cum rezultă din Planurile de Management și completările comunicate spre Comisia de Analiza Tehnică parte a EIA, RMGC a prevăzut fondurile necesare pentru efectuarea unor cercetări și a supravegherii arheologice în această zonă, urmând ca implementarea în această zonă a lucrărilor avute în vedere de Proiect să se efectueze în funcție de concluziile rapoartelor de cercetare arheologică, în conformitate cu dispozițiile legale aplicabile.

Avizul Ministerului Culturii și Patrimoniului Național este parte din evaluarea raportului de mediu a Comisiei de Analiza Tehnică și vom solicita acest aviz anterior emiterii acordului de mediu.

În ceea ce privește analizele oferite în cadrul Raportului de Evaluare a Impactului asupra Mediului din 2006 și în documentația de completare și modificare a proiectului din 2010, în ciuda numărului considerabil de pagini, considerăm că acestea au deficiențe majore. Spre exemplu, documentația din anul 2006 analiza funcționarea proiectului în cazul apariției unor mișcări seismice naturale, documentația din 2010 introduce în analiză și mișcările seismice induse de exploziile de derocare. Nu am identificat o analiză mișcărilor seismice rezultate din tasările produse de volumul adăpostit de iazul de decantare de pe valea Cornei și iazul de ape acide. Nefiind vorba de o dezbatere publică privind proiectul (deoarece acesta nu este prezentat publicului în întregime, încuizând raportul din 2006), ci doar de o consultare în afara cadrului legislației din domeniu (deoarece nu a fost reluată procedura de evaluare), nu vom intra în detaliu în ceea ce privește alte lipsuri ale proiectului.

Studiile referitoare la efectul vibrațiilor provocate de către cutremurele naturale, datorate pușcărilor în carieră sau a seismicității induse s-au efectuat cu scopul de a determina siguranța funcționării normale a obiectivelor miniere în diferite faze ale proiectului.

Amplasamentul propus pentru iazul de decantare a fost selectat în urma analizei a 13 amplasamente alternative, unul din criteriile de selecție a fost și existența unor condiții hidrogeologice favorabile amplasării unei astfel de construcții. Zona în care va fi construit iazul se afla la o distanță medie de 250 km de zonele cu potențial seismic din România și ca cca 1,5 km de zonele de exploatare în carieră. Fenomenele de seismicitate induse sunt asociate cu barajele de acumulare amplasate în zone cu seismicitate ridicată și pot fi generate de umplerea rapidă a acestor baraje cu volume mari de apă, care prin infiltrații și presiuni induse asupra unor falii, pot genera cutremure locale de 4-5 grade pe scara Richter.

În cazul iazurilor de decantare vorbim de o situație total diferită, umplerea unui iaz se face în zeci de ani (nu în 1-2 ani ca un baraj de acumulare) ceea ce induce o încărcare lentă și o presiune relativ constantă, iar sterilul depus în iaz este stabilizat rapid prin deshidratare (recircularea apei și o drenare corespunzătoare a masei de steril printr-un sistem de drenuri multiple). Iazul de decantare de pe valea Cornei este proiectat într-o zonă care-i conferă o manta naturală de argilă peste care se vor suprapune un sistem dublu de drenuri pentru deshidratarea și stabilizarea rapidă a sterilului depus în iaz. Așa că nefiind vorba de o zonă cu seismicitate ridicată sau în care să se fi identificat falii majore, ce va fi încărcată cu o anumită presiune în cca 16 ani nu putem vorbi de fenomene seismice induse generate de construcția și exploatarea iazului de decantare.

Consultarea publică a fost inițiată de Ministerul Mediului și Pădurilor pentru a afla comentariile / observațiile publicului în legătură cu documentația depusă de RMGC în luna octombrie 2010. Detalii despre derularea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului se regăsesc pe site-ul Ministerului Mediului și Pădurilor:

http://www.mmediu.ro/protectia_mediului/rosia_montana/rosia_montana.htm